

KIELIKESKUSUUTISIA

LANGUAGE CENTRE NEWS

N:o 7/1988

SYYSKUU - SEPTEMBER

RAPORTTEJA - REPORTS

- Anu Virkkunen: Research on Time as a Variable
in the Learning Process 1
- Kirsti Siitonen: Suomea ulkomaalaisille
kirjallisuuden välityksellä 4

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

- Handbok i lexikografi 8
- Wortschatz der deutschen Sprache in der DDR 11

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

- PILC programme 1988-89 15
- Kielistudiopäivä 16
- Finnish Universities' English Departments
Conference 1988 17
- Eighth Annual Conference on Languages and
Communication for World Business and the
Professions 20
- Postgraduate Qualification in Translation 22
- XIIIè Seminari "Llengües i educació" 23
- An International Symposium on Computer
Assisted Learning 29
- Seminarium om svenska som fackspråk 30
- The British Council Course 937 31

ENGLISH SUMMARY 32

Korkeakoulujen kielikeskus
Jyväskylän yliopisto
40100 JYVÄSKYLÄ 10

Language Centre for Finnish Universities
University of Jyväskylä
SF-40100 JYVÄSKYLÄ 10
Finland
ISSN 0358-2027

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUS
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vastaava toimittaja / Managing editor: Tuija Nikko
Toimittaja / Editor, Reviews editor: Marjatta Abedi

Korkeakoulujen kielikeskus

Postiosoite / Postal address: Käyntiosoite / Street address:
Seminaarinkatu 15 Tourulantie 11
40100 JYVÄSKYLÄ 40100 JYVÄSKYLÄ

Puh. / Tel. 291 211 (vaihte / switchboard)
292 880 Nikko
292 881 Kinnunen, Salo (kanslia, julkaisujen myynti)
292 882 Laihiala-Kankainen
292 884 May, Valtanen
292 885 Ylönen
292 886 Tumpiila, Kyppö (nauhoitepalvelu)
292 887 Pakkanen
292 888 Döpée
292 889 Abedi (Martin)
292 876 Huhta
292 878 Sikanen
292 879 Helin

Ilmoitushinnat kaupallisille ilmoituksille 1988:

1/1 sivu	2 350 mk
2/3	1 750 mk
1/2	1 500 mk
1/3	1 150 mk

RAPORTTEJA - REPORTS

Anu Virkkunen
Helsinki University Language Centre

RESEARCH ON TIME AS A VARIABLE IN THE LEARNING PROCESS

In American educational research, two distinct research traditions can be defined, with a third set of studies falling between these two. The two separate lines of research are firstly, studies based on classroom observations, i.e. observed teacher and student behavior, and secondly, studies on time in the area of cognitive psychology, i.e. how much time certain cognitive processes take. The third set of studies are those on wait-time, as the studies base on observation data but wait-time results from cognitive processing.

The studies based on classroom observations vary from simple monitoring of classroom time to see how it is allocated to different activities, to more complicated models. "A Model of School Learning" (Carroll, 1963) can be seen as a major influence in this tradition because in it, time was chosen to be the central construct for the teaching learning transaction as three of the five variables in the model were measured as time. The variables were three learner characteristics: ability, aptitude and perseverance, and two instruction attributes: opportunity to learn and quality of instruction. In the model, aptitude was the amount of time needed by the learner to achieve a goal (task mastery); opportunity was the amount of time provided by the teacher for the learning of a particular task (later called allocated time), and perseverance was the amount of time the learner devotes to mastering a task.

The Beginning Teacher Evaluation Study (BTES) falls into the first line of research, too. The researchers leaned heavily on Carroll's work as well as on process-product studies that first dealt with classroom management and later e.g. direct teaching. Berliner, Fisher and their colleagues looked at allocated time and task engagement (Fisher et al., 1978). Their concern was "the accrued engaged time in a particular content area using materials that are not difficult for the student", as they defined the term Academic Learning Time, ALT (Berliner, 1979).

Thanks to the studies in this tradition, we now have the concepts of allocated time, engaged time and academic learning time, which make it easier to discuss time allocation in more accurate terms. We have also found out, as a result of these studies, how little classroom time is actually allocated to teaching-more than half of classroom time goes into "seatwork" with the teacher monitoring student achievement.

Carroll's model with its weaknesses is now seen as a classic. The ALT program is being criticized for the same reasons that the program was developed in the first place, namely to correct the weaknesses in product-process studies. That is why Shulman (1986) classifies the BTES as a process-mediator-product study. He also points out that the focus in Berliner's and Fisher's work is still on individual students, and the basic idea is that learning is passive. The BTES is also still very explanation oriented and fails to show the complexity of the learning situation. In my opinion, the critique is appropriate but I cannot see how, even with our modern methodology, we could accurately describe the complexity of the learning situation, which definitely has to be one of the goals of educational research, or how we could deal with students as a group, as we have not come up yet with methods that would allow for that while taking into account individual differences at the same time.

Perhaps the most clear-cut set of cognitive studies are those on attention, starting with Bloom's study in 1968. The basic idea was that classroom observations do not tell the whole story, e.g. a pupil may be looking at a page for 15 minutes but his mind may wander anywhere. As attention is regarded as that cognitive process which can explain the gap between learning and student achievement, the research has focused on the time factor in attention. This time span of attention has also been used in studies to explain the differences between normal children and learning disabled children. Such studies have been done by e.g. Krupski (1979, 1980).

A further development in cognitive studies has been the construction of several cognitive strategy programs (especially attention programs) and the studies that have dealt with their effectivity (Meichenbaum and Asarnow, 1978; Keogh and Glover, 1980). Also attention as a construct has been more clearly defined and analysed into smaller applicable concepts (Wittrock, 1986).

It seems that cognitive studies have a lot to contribute still as we become more and more aware of what happens in the black box. I expect cognitive studies to contribute especially in the area of what happens between teaching and learning. The time factor is particularly important if we think of a specific teaching situation and its time plan.

The third set of studies, those on wait-time, fall between the two main currents. The basic focus in these studies is on the teacher-pupil interaction in the learning situation. Wait-time has been defined as the pause between a teacher's question and a pupil's response or between the pupil's response and the teacher's reaction to it. Rowe's studies are the most cited in the area (1969, and two studies in 1974). The results show that when wait-times are longer than normal, the answers become longer and more varied in content, and the students seem more confident.

In later studies, the pauses between the teachers' questions and the pupils' responses are called Wait-Time I, and the pauses between the pupils' responses and the teachers' reactions Wait-Time II. These studies usually train teachers to manipulate wait-time and then look at effects in areas like microteaching (Anshutz, 1975; Esquivel, Lashier and Smith, 1978) and modeling (DeTure, 1979). Tobin (1980) concludes from his study that wait-time has an indirect influence on achievement; the question again is what pupils are thinking about during wait-time (cf. attention). Tobias (1982) also discusses the importance of how the pupils use wait-time. It seems that the focus in the third set of studies is also shifting on to the cognitive processes.

In about twenty years, a lot has happened in educational research on time. Time has been defined and analyzed in teaching situations and in processing. The future trends of research will, most likely, lean heavily on cognitive psychology as researchers are getting more and more interested in what actually happens in the pupil's brain when he learns or acquires something. Once those processing models have been defined new theories can be constructed and tested; and the different aspects of time in education can be discussed in a more concrete framework.

Kirsti Siitonen
Westfälische Wilhelms-Universität
Slavisch-Baltisches Seminar
Finno-ugrische Abteilung

SUOMEA ULKOMAALAISILLE KIRJALLISUUDEN VÄLITYKSELLÄ

Antti Tuurin novelli Takaisin on tiivis 256-sanainen taideteos. Se sisältää aineksia, jotka mahdollistavat monensuuntaiset pohdinnat ja innostavat ajattelevaan kirjallisuuden sisältämää energiaa.

Novelli jakaantuu viiteen kappaleeseen. Kappaleet voidaan otsikoida esimerkiksi seuraavassa esittämälläni tavalla. Analysoin tässä kirjoituksessani kutakin kappaletta erikseen - kirjoitan myös kappaleet lukijan näkyviin. Lisäksi kerron myös, miten novellia voi käsitellä opetustyössä erityisesti suomea ulkomaalaisille opetettaessa.

I kappale JUNASSA

Asemalla menin junaan ja etsin paikkalippu kädessä vaunun ja paikan. Tampereella käänsivät junan toisinpäin, Vilppulassa juna pysähtyi ja Alavudella. Seinäjoella piti nousta junasta ja odottaa paikallisjunaa ja mennä siihen ja istua ja katsella: Nurmoa ja Lapuaa. Paikallisjunassa miehet pelasivat koiraa.

Kaikessa lyhydessään Tuurin kerronta on erittäin informatiivista ja tarkkarajaista. Junaan menijällä on selkeä päämäärä; hänellä on paikkalippu. Paikkakunnat ovat matkustajalle tutut. Junan kääntäminen antaa vihjeen Tampereen aseman sijainnista keskellä kaupunkia. Paikallisjunan hitaudesta taas kertoo pysähdys lauseessa: mennä siihen ja istua ja katsella: Nurmoa ja Lapuaa. Paikkakunnat eivät vilahda ohi - niitä voi istuen katsella. Junan sisälläkin oleva tunnelma saadaan kiinni; se heijastuu miesten kortinpeluusta.

II kappale MAANTIELLÄ (matkalla kotiin)

Kauhavan asemalla nousin junasta ja kävelin takaisinpäin ja radan yli ja maantietä ensimmäisen suoran ja mutkan ja seuraavan suoran puoleenväliin.

Tässä kappaleessa selviää matkan pää: Kauhava. Taas on kaikki aivan tuttua - pitää kävellä takaisinpäin ja suorat ja mutkat ovat pysyneet mielessä vuosikaudet. Sellainen vaikutelma lukijalle ainakin jää. Novellin nimi Takaisin ohjaa

heti alussa ajattelemaan paluuta kotiin. Kappaleesta II välittyä mielikuva tiheästä, ihmettelevästä hiljaisuudesta, joka ihmisen valtaa, kun hän pitkään poissa oltuaan huomaa tuntevansa entisen, piste pisteeltä.

III kappale KESKUSTELU MUMMON KANSSA (muistumia)

- Hei hei, mummo sanoi tuvassa. Se otti kaapista leipää ja laittoi voita päälle. Maito sen piti hakea eteisen kamarista. Kun minä istuin ja söin, mummo istui pöydän viereen ja katseli.

- Kyllä minä muistan kun isäs tuli ensimmäistä kertaa lomalle sodan aikana, sen jälkeen kun sinä olit syntynyt.

- Muistaako mummu, minä sanoin.

- Muistan. Se tuli tähän tupaan reppu selässä, heti se kysyi äitiäs ja sinua. Minä sanoin, että te makaatte vinttikamarissa. Se meni portaita ylös niin että koko tupa jyrisi.

Tapaaminen on äärimmäisen koruton, mutta lämmin. Mummo ajattelee heti, että matkalaisella on nälkä. Mutta mummo ei vain häärrä ja touhua - hänellä on aikaa istua pöydän viereen syöjää katselemaan. Mummon repliikistä käy ilmi, että matkaaja on palaamassa synnyinkotiin. Mummo katsoo isoa miestä (?) ja muistaa tämän isän, sodasta lomalle tulleen. Yhä lähemmäs tullaan palaajan elämän alku-kohtaa.

IV kappale VINTTIKAMARIIN (muistot vauva-ajasta)

- Mennäänkö katsomaan? minä sanoin.

- Mennään vaan, mummu sanoi.

Mentiin vinttikamarin portaita. Ne olivat jyrkät ja mummon oli niitä jo paha nousta.

- Tässä sinä makasit. Sulla oli sellainen pahvinen laatikko ja siihen oli kankaasta laitettu vuori ja ne kankaan reunat tulivat yli laatikon reunoista, mummu sanoi.

- Tässäkö minä makasin, minä ihmettelin.

- Niin, se sanoi.

- Minkä näköinen minä olin? minä ihmettelin.

- Ihan saman näköinen kun muutkin, se sanoi.

Merkittävää on, että mummo jaksaa lähteä katsomaan vinttikamariin, vaikka hänen on jo vaikea nousta jyrkkiä portaita. Hän ei pidä toivetta tyhjänpäiväisenä puheena. Mummon lopputokaisu vain jää mietityttämään. Onko tuo ihän saman näköinen kuin muutkin epäkohtelias, välinpitämätön - nykyaikana vauvat ovat harvinaisempia kuin ennen ja jollakin lailla jumaloituja - vai onko se vain paljon elämää nähneen ihmisen toteamus? Miksi ruveta toista imartelemaan, vaikka toinen on tullutkin pitkän matkan takaa?

V kappale TUNTEMATTOMAN AKAN TAPAAMINEN TIELLÄ

Siitä kun lähdin tietä eteenpäin, niin vastaan tuli joku vanha akka.

- Tästä ei olekaan enää menemistä, se sanoi.
- Miten niin? minä sanoin.
- Tästä sinä et enää pääse eteenpäin, se sanoi.
- Miksen? minä kysyin.
- Sen takia kun tästä lähtien minä olen sinä, se sanoi.

Mikähän sekin mahtoi olla; joku hullu? minä silloin ajattelin.

Kertomus olisi jo ilman tätä erillistä loppukappalettakin ollut kelvollinen kokonaisuus ja tyydyttänyt lukijaa kaikessa yksioikoisuudessaan ja yksinkertaisuudessaankin. Loppukappale kuitenkin täydentää kertomuksen ja tekee siitä hämmästyttävän ja vaikeankin. Ei tämä olekaan vain lyhyt tarina kahden ihmisen tapaamisesta ja muistuma syntymästä. Tässä on myös jotakin syvempää - ehkä kammottavaakin. Synnyinseudulle palannut lähtee tietä eteenpäin - ei takaisin asemalle, vaan eteenpäin pois alkupisteestä. Mutta se ei onnistu. Hän oli voinut palata takaisin, mutta ei voinut ylittää elämänsä alkukohtaa. Siinä on este. Yli syntymän ei voi mennä - muuttuu toiseksi, vanhaksi akaksi tai miksi tahansa. Viimeisessä lauseessa on ikään kuin viittaus siihen, että matkaajalle olisi asia myöhemmin selvinnyt. Hän ajattelee akkaa joksikin hulluksi, mutta tekstissä on imperfekti: minä silloin ajattelin. Ehkä hän nyt tietää enemmän. Onko elämä ympyrä? Voi mennä aina vain eteenpäin tai palata alkupisteeseen, mutta ei voi ottaa uutta lähtökohtaa. Jos menet takaisin, voit palata vain samaa, jo kul-kemaasi tietä nykyisyyteen - menneisyyttä et voi muuttaa. Se oli niin kuin se oli. Voit vain muuttaa suhtautumistasi siihen, voit alkaa ymmärtää enemmän.

Varsinkin ulkomaalaisille suomea ja suomalaista kirjallisuutta opetettaessa tällainen kertomus on erittäin kiitollinen tutustumisen kohde. Ensiksikin tämä on kirjallisuutta, ns. arvokasta kirjallisuutta, josta useammalla lukemalla aina saa lisää - se ei tyhjene. Ei kannata luettaa kenelläkään kirjallisuutta vain sen vuoksi, että se sattuu olemaan suomalaista.

Toiseksi, kun nyt kerran on tarkoitus tutustua Suomen kirjallisuuteen ja kulttuuriin, on tietysti hyvä, jos teksti liittyy jotenkin Suomeen. Tässä Tuurin kertomuksessa on paljon Suomi-tietoutta (= Finnische Landeskunde): Juna ja eri paikkakunnat, joiden ohi ajetaan, ja Tampereella juna käännetään, mutta Seinäjoella - risteysasemalla - pitää vaihtaa junaa, mennä hitaaseen paikallisjunaan. Mummon luona maito pitää hakea eteisen kamarista - mummolla ei tietenkään ole jääkaappia, eteisen kamari on tupaa kylmempi. Vauva nukkui pahvilaatikossa - ehkä tässä kertomuksessa vain siksi, että oli sota-aika ja pulaa kaikesta, mutta ehkei

kuitenkaan. Suomessa ainakin ihan viime aikoihin asti suuri osa vauvoista on nukkunut kankaalla päällystetyissä äitiyspakkauksen (huom.! ulkomailla myös kertomisen arvoinen asia) pahvilaatikoissa ensimmäiset pari elämänsä kuukautta. Tässä paljon ulkonaista.

Kolmanneksi kertomuksesta välittyy kuva suomalaisesta luonteesta. Sakslaiset oppilaani ovat pitäneet mummon ja lapsenlapsen kohtaamista hyvin viileänä. Minusta taas tapaaminen on lämmin - ei siinä halata eikä ihmetellä - siinä on huolenpitoa ja läheisyyttä. Erityisen loukkantuneita oppilaat ovat olleet mummon viimeisestä repliikistä ihan saman näköinen kun muutkin. Toki itsekin jäin sitä miettimään, mutten ymmärtänyt siitä loukkaantua.

Neljänneksi kertomus sopii hyvin opetustilanteeseen lyhyytensä vuoksi. Siihen ehtii perehtyä kokonaan, rivi riviltä, eikä sanastokaan ole kovin ongelmallista.

Miten kertomusta sitten voi luontevimmin käsitellä opetustyössä. Esimerkiksi tähän tapaan voi teosta analysoida kuin itse olen tehnyt. Oppilaita voi kehottaa jakamaan kertomuksen viiteen tai kolmeen osaan. Erittäin tärkeä tehtävä on osien otsikointi ja otsikoinnin perustelu. Sitten on hyvä etsiä ulkoisesti merkittävät seikat, sen jälkeen olisi löydettävä sisäisesti arvokas. Loppukäsittely huipentuu tietysti loppukappaleeseen ja näin kertomuksen mahdolliseen sanomaan tai viestiin. Loppukappaleesta voi kansanperinteestä innostuneen opetusryhmän kanssa päästä vaikka satujen ja vanhojen myyttien maailmaan.

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

Bo Svensén:

HANDBOK I LEXIKOGRAFI

PRINCIPER OCH METODER I ORDBOKSARBETE

Esselte Studium och Tekniska nomenklaturcentralen. Stockholm 1987.

HANDBOK OM ORDBOK

Så gott som alla som i sitt dagliga värv skriver text av något slag behöver anlita ordböcker. Det vanliga är att språkstudierna har innehållit mycket obetydliga inslag om vilka slag av ordböcker det finns, vad de kan ge för uppgifter och hur det arbete har gått till som har producerat dem. Både vanliga ordboks-konsumenter och alla ordboks- och ordlisteproducenter har nytta av att veta något om hur ordböcker görs.

Enligt ett gammalt ordstäv gör gudarna den till lexikograf som de hatar (*Quem di oderunt lexicographum faciunt*). Längre har lexikografen (ordboksarbete) varit ett område för självpoffrande och livslånga insatser. Den största nysvenska ordboken, Nusvensk ordbok, ingångsatt och fram till bokstaven S genomförd av Olof Östergren, är ett typexempel. Förlagsavtalet undertecknades år 1904 och år 1915 utkom första häftet. Enligt avtalet skulle hela ordboken vara klar den 1 januari 1910. Men ordboksredaktörens arbete svällde ut. Det sista häftet kom ut 57 år efter det första, år 1972. Ordboksredaktören hade genom en olycka förlorat läsförmågan på det ena ögat år 1936 (allt var då klart i tryck fram till ordet *rygg*), några år senare förlorade han läsförmågan på det andra ögat och fortsatte arbetet med högläsningshjälp. Östergren fick inte själv vara med om avslutningen. Han avled 1963. Många andra hann med digra insatser, bland dem Margareta Zetterholm från början av 40-talet, Gösta Holm från början av 50-talet och Valter Jansson ett par år senare. Nusvensk ordbok omfattar i en version fem band med omkring ettusen sidor var.

Märkligt nog har det hunnit utkomma en svensk ordbok till av liknande omfång i fyra volymer med ettusen sidor var från 1970 till 1980, Sture Alléns Nusvensk frekvensordbok (baserad på tidningstext). Det är svårt att jämföra två så olika

verk men dock. Tidningstexterna är från 1965 och bearbetningarna i de fyra volymerna är av olika slag. Eftersom det nu var möjligt att bygga hela arbetet på databehandling - i kombination med visst gammaldags handarbete - kunde det som förut krävt lexikografens livstid och synförmåga utföras inom rimlig tid. NFO (som ordboken brukar kallas) avkastade också flera mindre ordlistor, en konkordans på mikrokort och annat nyttigt som tjänar som utgångspunkt för vidare studier. Lexikografen är kanske inte mera så hatad av gudarna.

Datorn ger nya möjligheter. De mekaniska arbetsinsatserna kan övertas av maskinen, i viss mån påverkas till och med de traditionella metoderna.

En ny, och den enda existerande nordiska, handboken i lexikografi har kommit ut. Bo Svensén, tidigare ordboksredaktör vid ett svenskt förlag, tidigare fackspråklig lexikograf vid Tekniska nomenklaturcentralen och för tillfället Sture Alléns sekreterare vid Svenska Akademien, har skrivit den. Underrubriken för hans "Handbok i lexikografi" (Esselte Studium 1987) är "Principer och metoder i ordboksarbetet" men den borde läsas av var och en som dagligen umgås med ordböcker.

Exempelaterialet är valt ur både en- och flerspråkiga ordböcker och det gäller både svenska, engelska, franska och tyska. På det sättet kommer Svensén också att belysa skillnader som beror på språk och tradition. I t.ex. franska ordböcker är böjningen så intimt förbunden med uppslagsordet att den ges genast därefter. Först därpå kommer uttalet, också för de böjda formerna.

Handboken är utrustad med en god bibliografi och ett utförligt register, så att man t.ex. kan finna "tidsåtgång för ordboksprojekt" och ett par sidhänvisningar. Under "Preliminär projektplanering" finns underrubrikerna Tid, Pengar, Organisation och bemanning: under "Förstudie" och "Genomförandefasen" ingår redogörelser för hur man bör gå till väga vid en förnuftig projektplanering och hur man styr och kontrollerar. I efterordet till Nusvensk ordbok sägs att Östergren säkert inte anade hur omfattande ett arbete enligt hans riktlinjer måste bli. Den som en gång har bommat i sin ordboksplanering har inte alltid möjlighet att dra nytta av sin erfarenhet för andra projekt. Därför är en utförlig redogörelse för projektplanering med tillämpning på ordboksarbete central. I ett land av de nordiska ländernas storlek pågår alltid samtidigt flera hundra ordboksprojekt, ofta fackterminologiska där tidtabellen och kostnaderna måste hållas.

CD-ROM-skivor finns också i registret och leder en till avsnitt i boken om ordbok på mikromedier. Konkordansen för NFO, som jag nämnt om, omfattar någon hyllmeter i vanlig utskrift på papper. Där finns varje ord i sitt närmaste textsammanhang. Konkordansen kan då ge upplysningar om hur ord kan användas, vilka krav de har på omgivningen. Denna konkordans finns att få på mikrokort och då ryms allt, om man så vill, i ett vanligt A 5-kuvert. Svensén redogör för hur

maskinläsbara medier kan användas, om hur ordböcker kommer att distribueras på kompaktskiva, så att t.ex. Svensk ordbok (Esselte 1986; också en produkt från Alléns institution Språkdata i Göteborg) också skall kunna fås som kompaktskiva - där uttalet kan avlyssnas. Via bildskärm skall man naturligtvis i framtiden kunna söka databaser med sökprocedurer som inte kan efterliknas för hand. Då är naturligtvis sökmöjligheterna bättre än i den elektroniska fickordbok som Svensén exemplifierar som just enbart en kuriositet.

Pappersordböckerna kommer ändå att försvara sin plats. Jag tror inte att jag helt vill undvara oavsiktliga strövtåg som man gör i sitt papperslexikon på grund av att det finns många ting på den sida man funnit det man sökt.

Kollokationer, valens, sociala normer är exempel på andra uttryck i registret. För en lexikograf liksom för en som använder ordböcker är det av betydelse att kunna skilja mellan idiom och kollokation, vilket Svensén går in på rätt utförligt. *Han tappar sugen* är ett idiom där formen är fast. Det är inte möjligt att säga att *världen är full av tappade sugar* om man inte är ute för att skämta. Engelskans *make a trip* är exempel på en kollokation. Det kan t.ex. inte ersättas av **make a walk*. Handboken innehåller på detta sätt en hel del grundläggande pedagogiskt väl presenterat stoff om språket, där detta är av betydelse för lexikografen och ordboksbrukaren. Den resonerande översikt över ordbokstyper som finns i ett av de första kapitlen (Ordboksanvändare och ordbokstyper) och i ett par andra (Ordförklaringar i enspråkiga ordböcker; Ekvivalenter i tvåspråkiga ordböcker) känner jag inte till genom annan lexikografisk litteratur.

Det finns internationella organisationer för lexikografi, regelbundna konferenser och en mängd litteratur, främst då på tyska, engelska, franska och ryska. På nordiska språk begränsar sig publikationerna på området till ett par festskrifter, en handbok om Svenska Akademiens Ordbok och svårtillgängliga artiklar av fackfolk för fackfolk. Någon regelrätt utbildning för området lexikografi finns inte någonstans i Norden även om behovet egentligen finns. Svenséns bok fyller ett behov både bland lexikografer, lexikografer in spe, språkstudierande och vanliga ordboksbrukare.

Christer Laurén

WORTSCHATZ DER DEUTSCHEN SPRACHE IN DER DDR

FRAGEN SEINES AUFBAUS UND SEINER VERWENDUNGSWEISE

Von einem Autorenkollektiv unter Leitung von Wolfgang Fleischer.
VEB Bibliographisches Institut, Leipzig 1987. 366 S.

In einer Reihe von Veröffentlichungen haben die Autoren dieses Buches in den letzten Jahren zu einzelnen Aspekten der Sprachnorm, der Sprachkultur oder zu lexikalischen Entwicklungstendenzen der deutschen Sprache der Gegenwart Forschungsergebnisse vorgelegt. Das nun erschienene Buch ist die erste Gesamtdarstellung des deutschen Wortschatzes in der DDR, die dessen Erscheinungsformen unter verschiedenen Aspekten untersucht. Diese Tatsache ist bereits eines der wesentlichen Verdienste des Linguistenkollektivs unter Leitung von W. Fleischer, das den Versuch unternahm, Veränderungsprozesse innerhalb der Lexik der deutschen Sprache in ihrer Gesamtheit aufzuzeigen, die durch neue Bedürfnisse und Bedingungen für die Kommunikation determiniert sind, wie sie mit der Herausbildung der sozialistischen Nation in der DDR entstanden. Ein solch direkter Bezug zur gegenwärtigen sprachlichen Situation innerhalb einer Kommunikationsgemeinschaft macht die Darstellung für jeden, der sich als Lehrer oder Lernender mit der deutschen Sprache befaßt, außerordentlich interessant.

Das Buch ist in neun Kapitel gegliedert und wird durch ein Literaturverzeichnis, ein Verzeichnis des Quellenmaterials bzw. der ausgewerteten Sachbücher sowie durch ein Abkürzungsverzeichnis abgeschlossen.

Im ersten Kapitel werden die kommunikationstheoretischen und lexikologischen Grundbegriffe bestimmt, auf denen die Analyse beruht. Die Existenz zweier unabhängiger deutscher Staaten mit völlig entgegengesetzten Gesellschaftssystemen läßt die Frage entstehen, welche Konsequenzen staatlich konstituierte unterschiedliche Kommunikationsgemeinschaften für den Bestand der deutschen Sprache haben. Die Autoren gehen davon aus, daß es genau diese gegensätzlichen sozialen Verhältnisse sind, und nicht die Sprache es ist, die die Grenzen zwischen der DDR und der BRD gezogen haben. Demzufolge prägten sie den Begriff von der "deutschen Sprache in der DDR". Eine tiefere Aufspaltung sei nicht gerechtfertigt. "Die in der DDR erarbeiteten Kodifikationen sprachlicher Normen auf den verschiedenen Ebenen lassen keine weitgehende Normdivergenz erkennen." (S. 15)

Es wird herausgearbeitet, daß die Geschichte der deutschen Sprache eng verbunden ist mit der Geschichte des deutschen Volkes, und daß im besonderen das lexikalische System des Deutschen eine Fülle von Benennungen enthält, die durch

unterschiedliche weltanschaulich-ideologische Positionen der Sprecher determiniert sind. Auch dies ist zunächst eine historische Gegebenheit, die weit in die Geschichte der Sprache und der Sprachträger verfolgt werden kann.

Das grundsätzlich Neue in der heutigen Situation ist die Tatsache, daß ein Teil der deutschen Sprachgemeinschaft sich einen eigenen Nationalstaat - die DDR - geschaffen hat. Damit einher ging die Konstituierung einer qualitativ neuen Kommunikationsgemeinschaft, die wiederum neue Bedürfnisse und Bedingungen für die sprachliche Kommunikation schuf. Diese Kommunikationsbedürfnisse und -bedingungen sind es, von denen dann im weiteren bei der Analyse des Wortschatzes der deutschen Sprache in der DDR ausgegangen wird.

Die Autoren haben sich zwei hauptsächliche Ziele gestellt. Es geht erstens darum, zu zeigen, wie die Sprache zur Befriedigung der oben skizzierten neuen Kommunikationsbedürfnisse dient, die sowohl Normen kommunikativer Verhaltensweisen verändern als auch zu innersprachlichen Veränderungen führen, letzteres besonders auf der Ebene der Lexik, weshalb sie in der Gesamtdarstellung in erster Linie berücksichtigt wird. Damit ist gleichzeitig gesagt, daß das Buch nicht vordergründig den Vergleich mit der deutschen Sprache in der BRD anstrebt.

Zum zweiten möchten die Autoren dieses Buch auch als einen Beitrag zu einer Methodik der synchronen Wortschatzbeschreibung moderner Sprachen verstanden wissen. Die deutsche Sprache zeichnet sich dadurch aus, im Gegensatz zum Englischen z.B., Kommunikationsmittel in gegensätzlichen Gesellschaftssystemen zu sein. Damit sind aber nicht nur Fragen nach möglichen unterschiedlichen Entwicklungen aufgeworfen, sondern auch Fragen nach gegenseitiger Beeinflussung und nach möglichen unterschiedlichen Wechselbeziehungen mit anderen, in Sonderheit europäischen Sprachen gestellt. Die Autoren betonen, daß dadurch auch ein "übergermanistisches" Interesse an ihren Untersuchungen, deren Methoden und Ergebnissen, gegeben sein dürfte und ein Beitrag zur Theorie des Wortschatzes und des Sprachwandels in die internationale Diskussion eingebracht werde.

Um genauer beschreiben zu können, was das Neue in den Kommunikationsbedingungen ausmacht, wurde von den Autoren der Begriff der "Sprachsituation" eingeführt. Dieser Begriff soll die Dialektik von außersprachlich-gesellschaftlichen Bedingungen und sprachlichen Faktoren in der Kommunikation beschreiben. Deutscher Wortschatz in der DDR bedeute nicht, daß es ein besonderes "DDR-Deutsch" gebe. "Allerdings existiert die deutsche Sprache in der DDR auch nicht unberührt von den spezifischen Verhältnissen ... Sie befindet sich damit in einer spezifischen Situation und wird durch diese Situation geprägt." (S. 29)

Neben den notwendigen kommunikationstheoretischen Grundannahmen legen die Autoren im ersten Kapitel auch die für die Untersuchung notwendigen lexikologischen Grundlagen dar. Es wird dazu der Begriff der "sprachlichen Benennung

(Nomination)" beschrieben sowie auf die beiden Spezialfälle "Terminus" und "Eigennamen" eingegangen.

In den folgenden Kapiteln werden dann einzelne Aspekte des Wortschatzes besonders beschrieben. Das Kapitel 2 untersucht den Wortschatz unter soziolinguistischen Fragestellungen. Es wird dargestellt, auf welche Weise die Gruppenzugehörigkeit eines Kommunikanten den Sprachgebrauch determiniert, welchen Einfluß soziale Beziehungen auf den Sprachgebrauch haben. Damit werden Fragen nach den normsetzenden Faktoren in der Kommunikation sowie des Verhältnis von Gruppenwortschatz und Allgemeinwortschatz berührt. Letzteres wird als ein dialektisches Verhältnis von Besonderem und Allgemeinem gesehen. "Er (der Allgemeinwortschatz - D.G.) hebt in spezifischer Weise alle Gruppenwortschatze in sich auf, steht diesen aber auch für sich gegenüber." (S. 90)

Das Kapitel 3 beschreibt den Wortschatz unter textlinguistischen Fragestellungen. Hier werden die lexikalischen Besonderheiten der Kommunikationsbereiche "staatliche Verwaltung", "Bildungswesen", sowie "Rechtswesen" dargestellt. Daneben ist ein gesondertes Kapitel, das Kapitel 4, den lexikalischen Charakteristika der Epik der DDR gewidmet. Hier wird zum einen dargestellt, welche Rolle bildlicher Wortgebrauch bzw. Okkasionalismen in der Literatur spielen. Zum zweiten wird unter Berücksichtigung des theoretischen Ansatzes der "Sprachsituation" untersucht, welchen Einfluß die Widerspiegelung der sozialistischen Gesellschaft in der DDR-Literatur auf die Auswahl des Wortschatzes hat. Dabei wird sowohl der Anteil der fachsprachlichen Lexik als auch der Anteil gruppenspezifisch-umgangssprachlicher Lexik berücksichtigt. Einbezogen wird dafür eine repräsentative Werkauswahl von Autoren aus den Jahren von 1949 bis 1970.

Die Kapitel 5 und 6 bilden in gewisser Weise eine Einheit, indem sich beide mit dem Gebrauch von Terminologien beschäftigen. Im Kapitel 5 wird anhand der Fachsprache der Medizin das Verhältnis von Fachwortschatz und Allgemeinwortschatz beschrieben. Dabei geht es den Autoren im besonderen Maß darum, sprachlich-kommunikative Verfahren der "Verstehenssicherung" wissenschaftlicher Inhalte in populärwissenschaftlichen und alltagssprachlichen Texten aufzuzeigen. Ein weiterer Abschnitt dieses Kapitels ist der Sportlexik gewidmet. In diesem Abschnitt wird neben der Darstellung der sog. "DDR-Typik" auch auf Gemeinsamkeiten und Unterschiede beim Gebrauch von Sportlexik in der DDR und der BRD eingegangen.

Der Marxismus-Leninismus ist die weltanschauliche Basis für die Existenz und Entwicklung der Gesellschaft in der DDR. Demzufolge dürften Termini dieser Weltanschauung eine dominierende Rolle in der Kommunikation, in Sonderheit der Massenkommunikation von Presse, Rundfunk und Fernsehen spielen. Das Kapitel 6 wird dem gerecht, indem die Autoren die geschichtliche Entwicklung und den

heutigen bebrauch der tragenden Termini "Ideologie", "Weltanschauung", "Demokratie", "Imperialismus", "Sozialismus", "Kommunismus" und "Arbeiterklasse" anhand von Presseerzeugnissen untersuchen.

Das Kapitel 7 beschäftigt sich mit dem komplizierten Problem der Entlehnung und dem Prozeß der Angleichung fremdsprachigen Wortgutes an die deutsche Flexion, Orthographie und Aussprache sowie an die deutschen Wortbildungsregeln. Dabei werden neben Belegen aus den klassischen Sprachen Altgriechisch und Latein Beispiele aus dem Englischen, Französischen und Russischen diskutiert. Aber auch andere Sprachen (wie z. B. das Spanische, Italienische oder Japanische) finden in einem kurzen Abschnitt Erwähnung. Dabei dürfte es für einen finnischen Leser interessant sein, daß das einzige finnische Wort, welches den Weg in die deutsche Sprache gefunden hat, das Wort Sauna ist. Dazu entstanden dann auch verbale und substantivische Bildungen wie saunieren, saunen, Saunist, Saunagänger, -besuche. (S. 289)

Die beiden abschließenden Kapitel sind der Spezifik komplexer Benennungen (Kapitel 8) und der Charakteristik onymischer Benennungen (Kapitel 9) gewidmet. Neubildungen und Eigennamen im ökonomischen und sozialen Bereich spiegeln in besonderer Weise gesellschaftliche Verhältnisse wider. Dies wird in diesen beiden Kapiteln ganz augenscheinlich, wenn z.B. bedingt durch die bedeutende Rolle, die die Frauen in der sozialistischen Gesellschaft spielen, Fragen der Benennungen

für weibliche Werktätige diskutiert werden; oder wenn anhand von Eigennamen (für Betriebe, Straßen, gesellschaftliche Ereignisse "Karl-Marx-Jahr 1983") die geschichtlichen und weltanschaulichen Orientierungsmöglichkeiten aufgezeigt werden, und es deutlich wird, wie solche Bezeichnungen bewußtseinsbildend wirken können.

Diese Analyse des Wortschatzes der deutschen Sprache in der DDR dürfte sicher einen großen Interessentenkreis ansprechen, zumal im Bereich der Ausbildung "Deutsch als Fremdsprache", wo Fragen der Gesellschafts- und Kulturanalyse einen immer breiteren Raum einnehmen. Auch unter diesem Gesichtspunkt enthält diese Monographie nicht nur wichtige Informationen, sondern stellt auch eine gute methodische Anleitung für eigene Untersuchungen dar.

Dr. Dietmar Gohlisch

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

PILC

Programme of In-Service Training for Language Centre Teachers

PILC programme 1988-89

1st STUDY PERIOD	with reading and assignments connected with the first seminar, ie. Course Design and Methodology
1st SEMINAR,	January 9-13, 1989, at the TVK-opisto in Kirkkonummi
Theme: Course Design and Methodology
Lecturers: Prof. John Sinclair, University of Birmingham and Prof. Kenneth Hyltenstam, University of Stockholm
2nd STUDY PERIOD	from January to May 1989, reading and assignments connected with discourse analysis
2nd SEMINAR,	May 22-26, 1989, at the TVK-opisto in Kirkkonummi
Theme: Techniques for analysing spoken and written discourse
Lecturers: Liisa Löfman, University of Tampere and Mike McCarthy, University of Birmingham
3rd STUDY PERIOD	from May to August 1989, with reading and assignments connected with materials design and evaluation
3rd SEMINAR,	August 21-25, 1989, at the TVK-opisto in Kirkkonummi
Theme: Materials Design and Evaluation
Lecturers: Diane Houghton, University of Birmingham and Anna Mauranen, University of Helsinki

NB: There is still room for a few latecomers. If you are interested please contact Markku Helin (tel: 941-292 879).

SUOMEN KIELISTUDIOYHDISTYS -
FINLANDS IS-LÄRARFÖRENING R.Y.

järjestää kaikille kieltenopettajille

K I E L I S T U D I O P Ä I V Ä N

Kielistudiopäivä pidetään lauantaina 29.10.1988 Turun yliopiston kielikeskuksessa. Esitelmien pitopaikkana on Turun yliopiston Juslenia-rakennuksen luentosali 27, Henrikinkatu 2.

Kielistudiopäivän ohjelma:

- 8.00 - 9.25 Ilmoittautuminen
9.25 Avaus
- 9.30 - 11.00 Pekka Lehtiö (Auditek Oy)
Uudet mediat ja kieltenopetus
- 11.15 - 12.15 Kari Salminen (Auditek Oy/SITRA)
Game Over Player One. Onko opettajalla roolia laserajan kielenopetuspelissä
- 12.15 - 13.45 Lounastauko
- 13.45 - 14.45 Rinnakkaisohjelmina:
- Brett Dellinger (Turun yliopisto)
Teaching Writing Skills with Computer
- Riitta Lehikoinen (Turun yliopisto)
Harjoitustunti venäjänkielen alkeiskurssista
- Kenneth Sjölund (Åbo Akademi)
Tala är silver, kommunicera är guld-
videofilmning i klassrummet
- 15.00 - 16.30 Kielistudio ja kieltenopettajien koulutus.
Nykynäkymiä, tarpeita, toiveita. Paneelikeskustelu yleisön myötävaikutuksella. Keskustelijoina FK Reijo Niemi (TY), sekä FK Anders Nygård (AA), puheenjohtajana Pertti Sirviö.
- 16.30 Päivän loppuyhteenveto.

Ilmoittautuminen kielistudiopäivään osoitteella Pia Niittylä, Säterintie 24 D 65, 00720 Helsinki, tai Erkki Satopää, Turun yliopisto, Kielikeskus, Horttokuja 2, 20500 Turku 17.10.88 mennessä. Voit myös ilmoittautua puhelimitse 90-3455848. Ilmoittautumismaksu mk 30.- maksetaan paikan päällä. Osallistuminen ei edellytä jäsenyyttä.

T E R V E T U L O A !

FINNISH UNIVERSITIES' ENGLISH DEPARTMENTS CONFERENCE 1988

Organized by the English Department of the University of Joensuu

"NEW THEMES IN ENGLISH STUDIES"Second and final circular (August 1988)

REGISTRATION DEADLINE 23.9.1988

There was an interesting response to our first circular sent out in January, on the basis of which we have constructed the enclosed programme. The variety of speakers and workshops will, we hope, appeal to colleagues from the whole field of English Studies while, at the same time, we trust that the location of the Conference will prove to be more convenient than our own uncompleted campus in Joensuu.

Expenses have been kept as low as possible. Apart from the cost of the conference accommodation and facilities, and travel to and from Helsinki, the Conference Registration Fee has been fixed at 50 mk.

This circular contains the following sections:

- (1) Conference Programme
- (2) Conference Booking Form
- (3) Inland Travel Booking Form

CONFERENCE PROGRAMME

As previously announced, we have decided to arrange the Conference on the Silja Line's "Silvia Regina," Sunday-Tuesday, 23-25 October 1988, cruising between Helsinki (Eteläsatama) and Stockholm.

In addition, as we reported in January, we have decided not to call for research papers and reports, although we recognize that the general aim of these occasional, nowadays biennial, English Departments Conferences is to provide a forum for discussion of the whole range of English Studies in the Finnish Universities. The focus of this year's conference is on "new themes in university English studies," which will be illustrated by a number of plenary speakers and extended by workshop sessions and the usual informal discussions. We hope those listed below will cater to your expectations of the English Departments Conference, but we will gladly entertain further suggestions.

There will be a small display of books provided by the two British publishers, Longman and Heinemann, from their Caribbean and African literature series.

In the light of the Finnish Government's proposed increased funding for study abroad, of interest to participants may be a British Council information desk concerned with study and research facilities in Britain.

SUNDAY 23.10.1988**15-16 Registration and coffee**

Helsinki seems to be readily accessible from all parts of the country in time for the start of the Conference and the Silja Line terminal at the Eteläsatama is easily reached by 3B/3T tram. Details of travel arrangements to take advantage of a 50% reduction in bus and train fares are included separately.

16.15-16.30 Conference Opening**16.30-18 PLENARY**

Paul Docherty (Assistant Representative, The British Council, Helsinki) on "Questions of Curriculum: New Directions in Teaching English Literature." The focus of the talk will be on "questions of curriculum in English Literature teaching in the light of recent challenges to literary studies in higher education. A brief outline of the history of English Literature as an academic discipline will locate a context for discussion of what is meant by English literature, why it is taught, what is taught and how. This is expected to lead into a more detailed exploration of notions of syllabus and notions of method in literature teaching to provide an approach to the question of whether there should be new directions in teaching English Literature, or more of the same." It is hoped that the talk will engage participants from all spheres of English teaching in the Finnish universities in a discussion of the role of literature teaching within the English curriculum.

18-20 Dinner**20-21.30 PLENARY**

Dr Alastair Niven (Director of Literature, Arts Council, London) on "The Case for Commonwealth Literature in Universities"

MONDAY 24.10.1988**07-09 Breakfast****09.30-11 PLENARY**

Prof. Sven Jacobson (Professor of English Language, Department of English, University of Uppsala) on "The Structure and Reform of English Studies in the Swedish Universities."

11-16 Stockholm: Time at participants' own disposal.

16-18 WORKSHOPS

To date the following workshops have been settled for the presentation and discussion of themes of common interest. It would be appreciated if you would indicate your particular interest on the enclosed Conference Booking Form. In the case of several of the workshops it is likely that the coordinator would welcome specific suggestions and contributions from likely participants, so you should feel free to contact him or her prior to the Conference. You may also be contacted in advance by the coordinator of the group you express interest in.

(i) **Poetry in the Commonwealth** (Alastair Niven). Dr Niven's familiarity with the literatures of the various Commonwealth countries is extensive, and he has recently edited an anthology of Commonwealth poetry entitled *Under Another Sky* (London: Carcanet Press, 1987). Dr Niven will no doubt also be prepared to continue discussion on the theme of his plenary talk and concerning the problems involved in expanding the literary canon taught in university English Departments.

(ii) **Translation Studies** (Sonja Tirkkonen-Condit, Savonlinnan kääntäjäkoulutuslaitos, PL 48, 57101 Savonlinna, tel. 957-127 81). A possible topic for discussion will be connections between translation theory, empirical translation research and the teaching of translation. The discussion will be focussed according to the interests of the participants, who are encouraged to bring along their ideas, problems and materials.

(iii) **Teaching English Drama** (Ken Meaney, English Department, Joensuu University, PO Box 111, 80101 Joensuu, tel. 973-151 4319). This work group is aimed at those teaching, or interested in teaching, courses on British/American/Commonwealth drama. Possible areas of discussion might be: (a) Comparing notes on the courses we have taught or are currently teaching or would like to teach; (b) Should the emphasis be on drama as literature or "plays in performance"? (c) If the latter, how do we go about making the text come alive? (d) Using video and sound recordings; (e) Swapping information on sources and resources: books, videos etc.

(iv) **Teaching Written English Skills** (John Wheatley, English Department, Joensuu University, tel. 973-151 4325). Participants should come armed with (a) materials relevant to a discussion on what the main aims of an English Department in teaching the written language should be; (b) multiple copies of teaching materials that appear to be particularly successful in teaching certain aspects of the written language.

(v) **American Studies** (John D. Hopkins, University of Tampere, P.O.Box 607, 33101 Tampere, tel. 931-156 116). Several starting-points are offered: (a) A proposed database of American Studies resources (resident and exchange teachers, course descriptions, texts, films, documents) within Finland; (b) Definitions of the changing "canon" in American Language and Literature courses; (c) Teaching "Americana" as background to both American and World Englishes--What's being taught, and how? (d) Access to U.S.-based electronic academic discussion groups and archives via BITNET/EARN for teaching and research.

18-19.30 Dinner
Buffet

19.30-21 PLENARY

Andrew Chesterman (English Department, University of Helsinki) on "Alternatives to the Lecture: applications of some recent research on the writing process" - a preliminary report on some experimental teaching methods developed in cooperation with the Helsinki University Department of Psychology.

c. 21.00 Closing of Conference: next venue?

(20)-22 Sauna: The ship's two smaller saunas have been reserved.

TUESDAY 25.10.1988

07-09 Breakfast

09.00 Ship docks.

EASTERN MICHIGAN UNIVERSITY
EIGHTH ANNUAL CONFERENCE
ON LANGUAGES AND COMMUNICATION
FOR WORLD BUSINESS AND THE PROFESSIONS

EMU CORPORATE EDUCATION CENTER AND RADISSON HOTEL
 (Ypsilanti, Michigan: 20 minutes west of Detroit Metropolitan Airport)

Thursday, March 30 - Saturday, April 1, 1989
Pre-conference workshops, Wednesday, March 29, 1989

CO-SPONSORED BY: THE WORLD COLLEGE, THE COLLEGE OF BUSINESS AND
 THE DEPARTMENT OF FOREIGN LANGUAGES AND BILINGUAL STUDIES
 IN COOPERATION WITH THE DIVISION OF CONTINUING EDUCATION

GENERAL AREAS TO BE COVERED AT THE CONFERENCE:

LANGUAGES AND CULTURES: Papers on the use or teaching of any foreign language or culture for business or any other profession are appropriate. Special preference will be given to proposals on *COMMERCIAL FRENCH, GERMAN, JAPANESE, SPANISH,* and *ENGLISH* as a second language. Equally appropriate are papers on the study and use of languages and cultures for fields such as *INTERNATIONAL AFFAIRS, LAW, HEALTH* and *SOCIAL SERVICES, PUBLIC EDUCATION, TECHNOLOGY, ENGINEERING* and *JOURNALISM*.

INTERNATIONAL BUSINESS AND COMMUNICATION: Priority topics include issues related to business education in the context of the global economy and to professional education supported by humanistic studies. Papers on course content and teaching methodologies for international marketing, management, finance, and accounting are appropriate, as well as topics related to the globalization of the business-school curriculum. Also appropriate are presentations on how to train business people in international trade, how to do business in a cross-cultural domestic context, how to conduct business abroad, and how to consult in these areas.

SPECIFIC LANGUAGE-RELATED TOPICS WILL DEAL WITH PROGRAMS, TECHNIQUES AND ACADEMIC CONTEXTS:

- * Rationale for programs in languages for special purposes (LSP).
- * Reports on existing LSP Programs and courses.
- * Case histories on the planning, funding and implementation of successful LSP programs and courses.
- * Internship programs in languages for special purposes.
- * Retraining language educators to teach commercial and/or professional aspects of languages and cultures.
- * Computer assisted instruction for commercial or professional language and cultural training.
- * Study of foreign cultures in language courses for special purposes.
- * The relationship of LSP courses and programs to the humanities and the liberal arts tradition.
- * Proficiency testing in languages for business of the professions.
- * The impact on public school education of these new college-level program.
- * Establishing professional acceptance in academia for applied foreign-language courses and programs.

SPECIFIC BUSINESS-RELATED TOPICS TO BE COVERED:

- * Professional education supported by applied liberal and social studies.
- * Business education in the context of the global economy.
- * Teaching cross-cultural business practices.
- * Training business educators in international aspects of their specialization.
- * How to internationalize the business-school curriculum.
- * Internationalizing the business-school curriculum and accreditation by the AACSB.
- * Teaching techniques and course content for areas of international business such as international marketing, management, accounting and finance.
- * Teaching or special applications of topics such as the dynamics of world business interaction (synergy), intercultural business communication, marketing across cultures and in domestic markets abroad, overcoming global business barriers staffing or management for the multinational enterprise.

The conference program will accommodate presentations up to 20 minutes in length. Individual proposals for longer presentations will be given lower priority. High priority will be given to papers which are clearly-focused, practice-oriented and supported with handouts useful for teaching, program development and administration.

ENGLISH WILL BE THE LANGUAGE OF DISCOURSE FOR ALL CONFERENCE PAPERS AND SESSIONS.

ABSTRACT REQUIREMENTS (Please submit EIGHT COPIES of the abstract.):

- DATE DUE:** Friday, October 21, 1988.
FORMAT: Limited to ONE 8 1/2" x 11" page. Include the title, length of presentation (in minutes), primary audience, and a summary of the contents of the proposed paper. (Do not put your name on the abstract.)
AUDIENCE: Indicate if your paper is primarily intended for an audience of language educators or of business educators, or equally for both. If your proposed presentation is language specific, state the language. If business-related, state which operational area(s) it will cover. If on a profession other than business, please state exactly what professional area(s) your paper will cover.
AUTHOR: Your abstract title, name, address, and work and home phone numbers should appear on a separate page or card.

All papers will be published in the conference proceedings volume. Presenters will receive a discount on the conference registration fee.

Mailing address: EMU Conference on Languages for World Business
 The World College, 307 Goodison Hall
 Eastern Michigan University, Ypsilanti, MI 48197 (313) 487-2414

PRE-CONFERENCE WORKSHOP ANNOUNCEMENT

We are pleased to announce half-day pre-conference workshops on *teacher training in business language instruction, collaboration between corporations and schools, doing business in Japan and other foreign countries, internationalizing the business-school curriculum, and cross-cultural communication*. These four-hour workshops will be held during the morning and afternoon on Wednesday, March 29, 1989, at the Radisson Hotel and EMU Corporate Education Center immediately preceding our annual conference. The Pre-Registration Fee (lunch included) will be \$70 for one half-day session and \$110 for two sessions. For details on workshop contents and registration information contact:

Dr. Ronald Cere, Pre-conference Workshop Organizer
 Department of Foreign Languages and Bilingual Studies
 219 Alexander Building
 Eastern Michigan University
 Ypsilanti MI 48197
 (313) 487-4081-2414.

SPECIAL ANNOUNCEMENT: 90-MINUTE SESSION PROPOSALS

A limited number of proposals for entire 90-minute sessions will be accepted for this year's conference, to run opposite concurrent sessions formed from abstracts submitted in accordance with this Call for Papers. Interested parties with practical experience in conference-related specializations are invited to submit proposals according to detailed guidelines available upon request from the address given below. In brief, priority will be given to proposals for sessions including at least two individuals from different institutions or disciplines, in which the total speaking time does not exceed 60 minutes. This invitation gives academic specialists the chance to create sessions on topics that they feel have not been adequately covered at our previous conferences. We expect organizers of these special sessions to draw on their networks of professional colleagues to put together a coherent set of presentations, a lively panel discussion or a captivating workshop. Please write or call for additional information:

EMU CONFERENCE ON LANGUAGES FOR WORLD BUSINESS
 The World College, 307 Goodison Hall
 Eastern Michigan University
 Ypsilanti, MI 48197
 (313) 487-2414

22 Μετάφραση Translation الترجمة

University of Birmingham

English Language Research, Department of English Language and Literature

POSTGRADUATE QUALIFICATION IN TRANSLATION

MA in Special Applications of Linguistics (TRANSLATION)

Director of course: Professor J McH Sinclair

Co-ordinator of courses: Mr C J Kennedy

Course Tutor: Dr K Malmkjaer

Length: One year full time

With effect from October 1988, the department will be offering both initial and post experience training in translation through its existing course leading to the degree of Master of Arts in Special Applications of Linguistics. Prospective translators would be able to enter the course on completion of their first degree, without prior work experience, while the course would continue to cater for experienced translators wishing to obtain a formal qualification in their subject.

The course provides a thorough grounding in those areas of linguistics particularly pertinent to translation. It is organized in terms of increasing specialization, leading from a foundation course to two areas of specialization selected by candidates from a range of options.

Content

Term 1: 105 hours foundation teaching

Term 2: (i) 22½ hours foundation teaching
(ii) first specialist option

Term 3: (i) second specialist option
(ii) 20,000 word dissertation to be submitted by the end of September

The foundation course being taught during Phase I includes the following units: General linguistics; Semantics; Principles of text analysis; Lexis; Functional grammar; Sociolinguistics; Translation theory; Practical translation.

Of the options available in 1988/89, the following would be of special interest to translators:

Non-literary translation; Literary translation; Non-literary stylistics; Literary stylistics; Terminology; Bilingual lexicography; Lexicography; Translation course organization and management; Toward the development of a theory of translation; Bilingualism.

Entrance qualifications

Candidates should be fully competent in at least two languages and EITHER hold a good honours degree or equivalent, OR have at least two years' experience as translators. Candidates who have experience but whose first degree is lower than a good upper second or equivalent may still be considered on completing an entrance test. Applications are welcomed from native and non-native speakers of English, based in Britain or overseas.

Applications to: Dr Kirsten Malmkjaer
Department of English Language and Literature
The University of Birmingham
PO Box 363
Birmingham B15 2TT
ENGLAND

Översättning

Tradução

Översættelse

ترجمة

翻译

Translation Traducción

Traduction
Vertaling
翻訳
約
Übersetzung
Traduzione

XIIIè Seminari "Llengües i educació"

L I N G U A P A X II

Palau Maricel
Sitges, Barcelona
19-22 / 10 / 1988

Sota el patronatge de: la Unesco, el "Ministerio de Educación y Ciencia", la Conselleria d'Ensenyament de la Generalitat, el Patronat Català pro Europa i la Caixa de Catalunya.

Patrocinao por: la Unesco, el Ministerio de Educación y Ciencia, la "Conselleria d'Ensenyament de la Generalitat", el "Patronat Català pro Europa" y la "Caixa de Catalunya".

Programa provisional

Dimecres 19 / Miércoles 19

9-10 h. Inscripció. Inscripción

10-10'30 h. Sessió inaugural. Sesión inaugural

Josep Mª BRICALL. Rector Universitat Barcelona.
Comité Consultiu ERASMUS. C.E.E.

10'30 h. * Vers un món pluricultural i plurilingüe.
Xavier RUBERT DE VENTÓS. Diputat al
Parlament Europeu.

* Peace and international understanding as
global issues in the context of foreign
language education.
Zsófia RADNAI. György SZÉPE.
University of Pécs. Hungarian Academy
of Sciences.

* Llengües i cultures.
Miquel LLOBERA. Escola Idiomes Universitat
Barcelona.

* Cultures différentes dans l'enseignement des
langues vivantes: procédés de mesure.
Efthymia GOUMA. UNESCO-CODIESEE
Athènes.

* Les langues et les médias.
Cesare GRAZIANI. RAI/DSE. Roma.

* Georg Michael LUYKEN. The European
Institute for the Media. University of
Manchester.
(A confirmar)

Dijous 20 / Jueves 20

UNITAT D'EUROPA I PLURALITAT LINGÜÍSTICA
UNIDAD DE EUROPA Y PLURALIDAD LINGÜÍSTICA

9'30 h. * Lengua e identidad europea.

Direction Générale de la Culture, de l'Enseignement et du
Sport.

José VIDAL BENEYTO. Conseil de l'Europe. Strasbourg.

* L'unité de l'Europe et le problème de la diversité des langues.
Henri GIORDAN. C.N.R.S. Paris.

* Propositions de la C.E.E. pour l'enseignement et l'apprentissage
des langues dans la Communauté.

Domenico LENARDUZZI. Direction Générale de l'Emploi, des Affaires
sociales et de l'Education. C.E.E. Bruxelles.

* La reconnaissance d'un dénominateur commun dans l'hétérogénéité
comme facteur de paix: une nouvelle vision de l'Europe littéraire.
Claude et Marcel DE GREVE.

Université de Paris X. Université de Gand.

* La politique et les activités linguistiques de la Communauté.
Lucien JACOBY. D.G.V. C.E.E. Bruxelles.

EL PROGRAMA ERASMUS I LES LLENGÜES
EL PROGRAMA ERASMUS Y LAS LENGUAS

* Théorie et pratique d'Erasmus. Implications linguistiques.
Alain VERJAT. Université de Barcelone.

* Foreign languages at Technical University Level in Czechoslovakia.
Jaroslav VORÁČEK. University of Agriculture. Prague.

* Projet de licence à cursus intégré Montpellier-Barcelone.
Jean AZEMA. Université de Barcelone.

* Erasmus: una experiencia Holanda-España.
Fermín SIERRA. Universidad de Amsterdam.

* Satellite education for a Europe without language barriers.
Jim COLEMAN. University of Glasgow.

* Un programme pour l'enseignement simultané de trois langues latines
au niveau universitaire.
Claire Blanche BENVENISTE. Université d'Aix-en-Provence.

Divendres 21 / Viernes 21

LES LLENGÜES INTERNACIONALS DE COMUNICACIÓ
LAS LENGÜAS INTERNACIONALES DE COMUNICACIÓN

- 9'30 h. * Les langues internationales de communication:
instrument de paix ou arme de guerre?
J. Pierre VAN DETH. Expolangues. Paris.
- * Situation et problématique de la langue française à l'aube du
XXè. siècle.
Hubert JOLY, Conseil International de la langue française. Paris.
- * El español como lengua internacional.
Emilio ALARCOS. Universidad de Oviedo.

LES LLENGÜES DELS INMIGRANTS
LAS LENGÜAS DE LOS INMIGRANTES

- * Intégration des migrants arabes en France.
Joseph DICHY. Université Lyon II.
- * Turks in Germany.
Carol PFAFF. Freie Universität Berlin.
- * Multicultural and Multiracials Schools in London.
Ming TSOI. Inner London Education Authority.
- * Hispanos en Estados Unidos.
Ana C. ZENTELLA. Hunter College. New York.

LES LLENGÜES MENORS
LAS LENGÜAS MENORES

- * Projecció internacional de l'ensenyament del català.
Miquel STRUBELL. Direcció General de Política Lingüística.
Catalunya.
- * On the future of Frisian and low German in the Federal Republic
of Germany.
Marron FORT. Universität Oldenburg.
- * International initiatives in favour of minority languages.
Yvo J.D. PEETERS. Centre for the Study of Ethnic Group Rights. Brussel.

Dissabte 22 / Sábado 22

LLENGÜES I SOLIDARITAT
LENGÜAS Y SOLIDARIDAD

9'30 h.

- * Un programa de solidaridad en las escuelas de la UNESCO.
(A confirmar)
- * Las lenguas en los programas de ayuda al tercer mundo.
(A confirmar)
- * Le droit d'apprendre et de pratiquer les langues.
"Les Etats généraux des langues".
Denis GIRARD. Conseil de l'Europe. Strasbourg.

Cloenda / Clausura

- * Presidida per un representant de la UNESCO
- * La UNESCO i les llengües del món.
Miquel SIGUAN. Universitat de Barcelona.

Coordinador general

Miquel Siguán. Professor emèrit de la Universitat de Barcelona.
Vice-president de la "International Society of Applied Psycholinguistics".

Secretària / Secretaria

Àngels García. Coordinadora Llengües Estrangeres.

Adreça / Dirección

I.C.E. Universidad de Barcelona
Plaça Universitat, s/n.
08007 Barcelona.
Tel. (93) 318.42.66 Ext. 2275

Assistents / Asistentes

Un centenar d'experts dels diferents països d'Europa.
Un centenar de expertos de los diferentes países de Europa.

Llengües de Treball / Lenguas de trabajo

Castellà. Català. Anglès. Francès. (Traducció simultània a les sessions generals).
Castellano. Catalán. Inglés. Francés. (Traducción simultánea en las sesiones plenarios).

Comunicacions / Comunicaciones

Enviar una pàgina-resum abans del 1 de setembre a la Secretària del Seminari.
Enviar una página resumen antes del 1 de Septiembre a la Secretaria del Seminario.

Actes / Actas

La Universitat publicarà les Actes del Seminari. (Una selecció)
La Universidad publicará las Actas del Seminario. (Una selección)

Inscripció / Inscripción

L'import de la inscripció (70\$ USA) ha de transferir-se abans del 7 de setembre a:
El importe de la inscripción (70\$ USA) deberá transferirse antes del 7 de Septiembre a:

Miquel Siguán (Llengües i Educació)

Cta. 004642-41

Caixa d'Estalvis de Catalunya (088-2)

Gran Via 592 - Tel.: (93) 317.30.37

08007 Barcelona (Espanya)

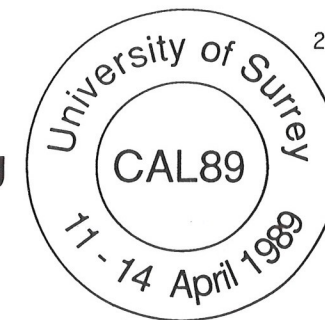
+ fotocòpia a l'ICE / + fotocopia al ICE.

Allotjament / Alojamiento

Hotel SUBUR.

Passeig de la Ribera, s/n. 08870 Sitges (Barcelona) Tel. (93) 894.00.66

An International Symposium on Computer Assisted Learning

Themes

CAL 89 will be a forum for the latest work in:

- Development and Research in Computer Assisted Learning
- Computer Based Training
- Interactive Video
- Knowledge Based Systems and Artificial Intelligence Applications to Learning
- Training Teachers, Trainers and Developers
- Software Tools
- Courseware Design Methodologies

Contributions are invited from industrial, commercial and educational users of these technologies, as well as those exploring Distance and Open Learning.

The Symposium is sponsored by Pergamon Press plc and by CTI: Computers in Teaching Initiative and CTI members are particularly invited to contribute.

How you can take part in CAL89

You can:

- run a workshop
- give a paper
- exhibit software or courseware

Invited Lectures, Papers, Workshops and Exhibitions

CAL89 will consist of invited lectures, workshops, paper presentations and exhibitions. The essential feature of the Workshop Sessions will be audience participation. Delegates may try out CAL materials, take part in a demonstration lesson, experience new software or join in a discussion. Workshop Sessions last one or one and a half hours and will have about 20 participants.

Papers will last about 20 minutes with a short time for discussion. A selection of these papers together with Workshop papers will be published by Pergamon in their journal 'Computers and Education'. A bound copy of the selected papers will be sent free to all CAL89 delegates.

There will be both commercial and delegates' exhibitions. The delegates' exhibition will provide an opportunity for delegates to show their current work and provide 'hands-on' use of their software. Space for a poster exhibition will also be made available.

What you should do if you want to take part.

Workshops If you wish to run a Workshop, you should submit a title and summary of content in not more than 600 words. This summary should indicate clearly how your audience will participate. If your Workshop is accepted by the CAL89 committee, you may also, if you wish, submit an abstract for a paper on the theme of your Workshop for consideration for publication in the proceedings. If accepted the paper should be about 2000 words long.

Papers If you wish to give a paper you must submit a title and abstract of not more than 600 words. If your paper is accepted, you must also submit a written paper of about 2000 words. Before choosing to submit a paper, you should consider carefully whether your ideas could be put across more effectively in a Workshop.

Exhibitions If you wish to provide an exhibition you must submit an outline of your plans and complete the reply form below.

Dates for Submission

Summaries of Workshop presentations, Abstracts of Papers and Exhibition plans must arrive not later than:

15th September 1988

Delegates will be informed by 1st December 1988 of the committee's decisions. If accepted, abstracts and summaries will be printed in the Conference Handbook.

Papers must arrive not later than:

15th February 1989

Details of how to submit an abstract or summary are printed overleaf

Please complete the reply slip below indicating your intentions.

How to Submit an Abstract or Summary

It would greatly help the preparation of the Conference Handbook if abstracts and summaries were typed in a standard form so that they can be reproduced directly without retyping. Please use A4 paper, single line spacing with 30mm margins all round, block paragraphs and titles which are centred. Include name(s), affiliations and full address. Please send 8 copies.

They should also be submitted on magnetic disc using either Wordstar or WordPerfect on IBM PC format at MacWrite on Apple MacIntosh format or as text files.

Summaries of Workshops and abstracts of papers should be sent to:

Dr Terry Hinton
CAL89
University of Surrey
Guildford, Surrey
GU2 5XH, U.K.
Fax 0483 300803 Telex 859331 UNIVSY

not later than **15th September 1988**.

Delegates will be informed by 1st December 1988 of the committee's decisions. If accepted, abstracts and summaries will be printed in the Conference Handbook.

 ** Ett seminarium om **
 **
 ** SVENSKA SOM FACKSPRÅK **
 **
 ** på högskolenivå **
 **
 ** arrangeras av Hanaholmens kulturcentrum, Högskolornas språkcentral **
 ** och Nordiska språk- och informationscentret på Hanaholmen den 8-9 april **
 ** 1989. **
 ** **
 ** Boka in dagarna redan nu! Program och övrig information publiceras i **
 ** Kielikeskusutisia 1/89 och kommer dessutom att tillställas alla **
 ** språkcenterlärare i svenska genom direkt utskick i början av januari. **

The British Council Course 937

The testing of oral
 interaction:
 principles and
 practice

29 March –
 11 April 1989
 Reading

Prospectus

The seminar will offer lectures, seminars and workshops on the following topics:

the nature of oral interaction and implications for valid testing

oral testing formats and elicitation methods

scoring methods and reliability

graded assessment of oral ability

affective factors in oral assessment

testing oral interaction in the language laboratory

the training of markers for oral interaction

the testing of oral ability in the context of the classroom

large-scale oral testing

Qualifications of members

Applicants should be senior personnel who are practically involved in the development of tests of oral interaction in English as a foreign or second language for example examination boards, assessment units of EFL departments and ministries of education, and language school staff responsible for testing. All applicants are asked to state as precisely as possible on their application form their experience, interests, needs and current involvement in language testing.

Numbers

There are vacancies for 30 participants.

Fee

£990 residential only (*see note overleaf*)

Location and accommodation

This is a residential seminar. Participants will be given single study bedrooms in a Hall of Residence on the Bulmershe College campus; the accommodation is comfortable, and close to teaching and other facilities. The campus is very much a community of its own, with a variety of modern buildings and facilities on an attractive site. Reading itself is a town of 140,000 inhabitants located in the valley of the River Thames.

Applications

Applicants are advised to apply before
 2 December 1988. in Hki by 15 Nov 1988

ENGLISH SUMMARY

Kirsti Siitonen from Westfälische Wilhelms-Universität (Münster) discusses the use of literary texts in the teaching of Finnish for foreigners. She uses a short story by Antti Tuuri as an example and gives a detailed account of her approach to that particular text. Tuuri's story is well suited for teaching purposes: in addition of its intrinsic literary value, it also gives information on the people and country of its origin, and is short enough to be studied in detail. Students can be asked to divide the story into three or five parts, to give a heading to each part, to look for culturally relevant details, and to find out what the author wants to say with his story.

Finnish Universities' English Departments Conference 23-25 October 1988

CONFERENCE BOOKING FORM

Return no later than Friday 23 September 1988 to: John Stotesbury, English Department, University of Joensuu, PO Box 111, 80101 Joensuu, tel. 973-151 4320. Please use a separate form for each registration.

NAME: _____

INSTITUTION: _____

POSTAL ADDRESS: _____

TELEPHONE: (work) _____ (home) _____

CABIN: The cabin booking for two nights also includes two dinners and two breakfasts, and use of conference facilities. Accommodation is available in C-category cabins, either 2-berth (à 528 mk) or 3-berth (à 435 mk). Accommodation is also available in non-allergenic cabins (à 528 mk).

non-allergenic	3-berth	2-berth
à 528 mk _____	à 435 mk _____	à 528 mk _____

CABIN SHARING: Cabin to be shared with _____

TOTAL CONFERENCE FEES:	cabin & facilities	435/528 mk
	registration fee	50 mk

TOTAL: _____ mk

As soon as we have received and processed your Conference and Inland Travel Booking Forms (two), you will be sent a Bank Giro payment slip for the total. Please note the final payment date (eräpäivä): 14.10.1988.

WORKSHOP: If you are likely to participate in one of the listed workshops, please indicate which one:

If you would like to coordinate or participate in a workshop on another theme, or have any other suggestions, please indicate below:

date: _____ signature: _____

Finnish Universities' English Departments Conference 23-25 October 1988

INLAND TRAVEL BOOKING FORM

Inland travel to and from Helsinki by bus or train can be booked at 50% of the normal return fare, but this must be done centrally via us in Joensuu. We will forward your ticket order to Silja Line, who will then send on your bus/rail ticket direct to you in time for the conference.

Payment for the ticket should be made to Joensuu by Bank Giro at the same time as the Conference Fee (for details, see Conference Booking Form). You should, however, make your own seat/sleeper bookings individually, through your own local travel bureau or bus/railway/train station.

NAME (1 per form): _____

POSTAL ADDRESS: _____

TELEPHONE: (work) _____ (home) _____

BUS / TRAIN (delete inapplicable)

ROUTE: _____ - Helsinki (return)

date: _____ signature: _____

Please fill out the form below to indicate your interest in CAL89 and return to:

Dr Terry Hinton
CAL 89
University of Surrey
Guildford, Surrey
GU2 5XH, United Kingdom.

Name and Preferred Title:

Job Title:

Organisation:

Address:

Postcode:

Telephone:

Telex/Fax/Electronic Mail:

I intend to submit a Paper Abstract	☒
I intend to submit a Workshop Summary	☐
I wish to contribute to the Exhibition	☐

Topic of proposed contribution:

I am interested in attending as a delegate	☒
I am involved in a CTI project	☐
I will be accompanied by a non-participant who might be interested in an alternative programme.	☐

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN JOHTOKUNTA 1.1.1988 - 31.12.1989

Varsinaiset jäsenet

Tuntiopettaja Raija Hämelin
Helsingin yliopiston kielikeskus

Johtaja Liisa Löfman
Tampereen yliopiston kielikeskus

Johtaja Hans Nordström
Åbo Akademis Språktjänst

Vt. tiedesihteeri Leena Pirilä
Opetusministeriö

Prof. Kari Sajavaara
Jyväskylän yliopisto
Englannin kielen laitos

Johtaja Pirkko Tainio
Tampereen teknillinen korkeakoulu

Apul.prof. Tapio Vaherva
Jyväskylän yliopisto
Kasvatustieteen laitos

Tutkija Helena Valtanen
Korkeakoulujen kielikeskus

Vt. johtaja Tuija Nikko
Korkeakoulujen kielikeskus

Varajäsenet

Johtaja Marga Margelin
Joensuun yliopiston kielikeskus

Johtaja Birgitta Vehmas
Lapin korkeakoulun kielikeskus

Lehtori Ullamaija Fiilin
Helsingin yliopiston kielikeskus

Tiedesihteeri Leena Luhtanen
Opetusministeriö

Apul.prof. Raija Markkanen
Jyväskylän yliopisto
Englannin kielen laitos

Tuntiopettaja Heidi Kahanpää
Jyväskylän yliopiston kielikeskus

Apul.prof. Jorma Ekola
Jyväskylän yliopisto
Opettajankoulutuslaitos

Tutkija Markku Helin
Korkeakoulujen kielikeskus